

Český ekonom: Poraženým českých eurovoleb jsou Green Deal, euro a migrační pakt

- editor007 | 11. června 2024

ČESKO / EU: Strany a hnutí, které v tuzemských eurovolbách zaznamenaly bolestný neúspěch, ba debakl, spojuje jedno. Otevřeně a celkem nekriticky se předtím přihlásily k podpoře stěžejných a tolik diskutovaných projektů Evropské unie: Green Dealu, eura a migračního paktu.

Těžko najdeme více prounijní formace, než jsou Piráti nebo STAN. Těžko bychom u nich před volbami hledali jakékoli kritičtější slůvko na adresu některého z uvedených tří projektů. Migrační pakt dokonce prvotně kontroverzně podepsal sám šéf STAN, ministr vnitra Vít Rakušan, zač jej kritizovala dokonce i část vládní koalice, totiž část Spolu.

Voliči to vše včera ocenili po svém – Piráti i STAN dopadly nečekaně zle.

Hnutí STAN přitom dokonce před eurovolbami houfně navléklo modré mikiny se žlutými hvězdami – vlajku EU – a chtělo veřejnosti svoji čirou náklonnost ke všemu eurounijnímu demonstrovat dokonce i jmenováním zmocněnce pro euro.

Před sněmovními volbami příštího roku jistě ony modré mikiny s hvězdami nechají doma. I debata kolem eura utichne; jednoznačně se k podpoře přijetí eura hlásí jen pět z 21 zvolených europoslanců, tedy ani ne čtvrtina. A málokdo s pudem politické sebezáchovy si po včerejšku dovolí bez dalšího hlásat, že „Green Deal je příležitost“.

Dosud zřejmě v žádných tuzemských eurovolbách linie oddělující ty, co uspěli, od těch, kteří ne, tolik nesplývala s linií rozdělující množinu kandidátů na ty, co se vůči EU vymazují, a na ty, co nikoli.

Ano, lze namítnout, že přece uspěl Luděk Niedermayer, zatímco propadla SPD Tomia Okamury. Jenže to jsou spíše jen dvě výjimky, které potvrzují uvedené pravidlo letošních eurovoleb.

Trojkoalice Spolu Niedermayera v předvolební kampani schovala za neskonale eurorealističtějšího Alexandra Vondru, a přední představitelé TOP 09 v dané trojkoalici si obecně dávali značný pozor, aby nenechali moc znát své city – tedy třeba to, že ve skutečnosti hoří pro euro jako STAN. Nechtěli pohořet (jako STAN), a tak i zmíněné kontroverzní jmenování zmocněnce pro euro raději – prozíravě, jak se teď ukazuje – odsoudili.

Okamurova strana se na mocné vlně vzestupu euroskeptických nálad české veřejnosti nedokázala svést ne proto, že by s nimi nesouzněla, leč proto, že do čela kandidátky postavila Petra Macha. Toho už přitom Češi jednou, před deseti lety, do europarlamentu zvolili, on se však křesla pak sám vzdal, ještě před vypršením mandátu. Takže si voliči nyní řekli: Co když to udělá zase? Máme tím pádem pak potenciálně ztrácet hlas pro někoho, koho ani neznáme, zvláště když je nabídka euroskeptiků letos mnohem pestřejší než roku 2014?

Odmyslíme-li si právě SPD, onu výjimku potvrzující pravidlo, pak formace, které v eurovolbách uspěly, spojuje taktéž jedno. A sice naopak kritický postoj ke stěžejním a tolik diskutovaným projektům EU, tedy opět Green Dealu, euru a migračnímu paktu.

Z hlediska čistě stranického – nikoli koaličního – je jednoznačným vítězem voleb hnutí ANO, jehož sedm získaných mandátů více než dvojnásobně převyšuje zisk jakéhokoli jiné partaje (druhá je ODS

se třemi získanými křesly). Hnutí ANO se přitom před eurovolbami kriticky vymezovalo jak vůči Green Dealu a migračnímu paktu, tak i euru. Podobně tak činily dvě „kometry“ letošních eurovoleb, Přísaha a Motoristé a formace Stačilo! Ty zazářily tak jasně a vzlétly tak rychle, že zastínily dlouhodobě euroskeptickou Okamurovu SPD a že je ovšem také otázkou, zda podobně rychle nepohasnou.

Ať tak či tak, eurovolby do značné míry vykolíkovaly prostor, v němž se bude hrát před volbami, které Česko čekají letos, ale hlavně v příštím roce. Zejména totiž právě ve sněmovních volbách roku příštího budou zjevně opět rezonovat i velká eurounijní témata. Green Deal a migrační pakt už Česko přijalo, takže v těchto případech se budou politici převážně předhánět ve slibech, jak oboje změkčí, revidují či pozastaví.

Euro zatím Česko ani nepřijalo a nikdo jej k tomu ani tlačit nebude. Po včerejších eurovolbách je zřejmější to, co prosvítalo už před nimi, a sice že podpora eura má blízko k politické sebevraždě. Ani eurofilněji naladění představitelé trojkoalice Spolu nyní téma eura nejspíše otevírat nebudou, když vidí, že tím nahrávají na smeč jen opozici.

Podobně zřejmě nechá dále otázku přijetí jednotné evropské měny „u ledu“ prezident Petr Pavel. Ani on nebude mít zájem na stříbrném podnose dávat téma stranám a hnutím, jež jsou k němu a jeho politickým příznivcům a stoupencům kritické. I prezident navíc může kalkulovat se svými šancemi na znovuzvolení. A dobře ví i to, proč sám svůj boj za přijetí eura raději zahájil až letos, až když už byl bezpečně usazený na Hradě.

Zatímco tedy do včerejška se zdálo, že sněmovní volby 2025 by mohly být jakýmsi referendem o euru, „výprask“ euronadšenců toto zdání ruší. Pokud by včera uspěli, Česko potenciálně mohlo cestu k euru nastoupit už někdy v první polovině roku 2026 a přijmout jej 1. ledna 2029 nebo 2030. Takhle se možný termín přijetí posouvá zdatelně za horizont těchto let.

AUTOR: Lukáš Kovanda

[ZDROJ](#)